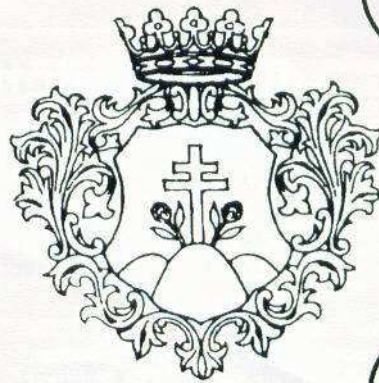

Mi újság FÉNYSZARUN?

Jászfényszaru város lapja

2000. július

Ára: 47,- Ft

11. évfolyam 7. szám

A patina varázsa

Bevallom, tíz éve léptem át életemben először egy nyomda küszöbét. A küszöb jelképes, a nyomdaüzem területén nincs túl sok eme közlekedési akadályból.

Különös zene szól - susogó moraj, szapora érces kattogás - általam még nem hallott ritmusban. S látok még sok idegen embert.

Aztán lassan ismerkedni kezdtünk.

A mély bariton a nyomdagép szólama, egy másik teremben a szedőgép kattogcsilingel, szaporán önti a betűsorokat ölből. A sorokból hasábok lesznek, azokból egy oldal nyomóformája a szedőlemezen. A munkaasztalban megannyi fiók, mindegyikben más-más betű, típus és méret szerint. Ezekből szedik a címeket. Az asztal fölötti rekeszekben ezernyi fémhasáb és laposka kitölteni az oldaltükröt, amiben se több se kevesebb sor nem lehet, mint amennyi pontosan befér. (Mérték máshol is van, de erre felé be is tartják.) A betördelt oldalt kikötő zsineggel szorosan összekötözik, ellátják nyomdafestékkel és elkészülhet a levonat. Korrigálás, nyomtatás, vágás, hajtogatás.

Ilyen munkálatok után látott napvilágot a Mi újság Fényszarun? 1990. július közepén nyomdai kivitelben. És így lett belőle igazi sajtó.

Azóta gyakran megyek a nyomdába. Ismerem a munkazajt és már senki sem idegen. Mégis mindig lámpalázás vagyok, amikor belépek az ajtón. Sokat töprengtem, vajon miért? Az alábbi magyarázat talán nem pusztá magyarázkodás.

Patina név fémeken keletkezik, de lehet patinás az ódon kastély, a régi Biblia, s egy ősi mesterség, mint például a nyomdászoké. A sorszedőgép billentyűin, a tördelő wincek-lén*, a betűszekrény fiókjain, a léniákon patina van, ami rácsodálkozásra készítet és visszavarázsol az időben. Egy régi történelmi korszakba, amelyből az erdélyi féniks* gondolatát idézem: „Én nem vallom magamat tudós embernek, csak azt mondom: Opera, quae ego facio, illa testificantur de me. Ami kicsiny talentumot Isten adott, nem akarom elásni.”

Hát hogyan lennének lámpalázás!

Sugár Istvánné felelős szerkesztő

A latin szöveg: Cselekedeteim maguk tesznek felőlem bizonyosságot. (János evangéliuma, 10:25)

Folytatódik a szennyvízprogram

Jászfényszaru Város Önkormányzat Képviselő-testülete az első ütem elkészültét követően másodikban, 2000 márciusában benyújtotta pályázatát szennyvízcsatorna továbbépítéséhez céltámogatás elnyerésére. A Regionális Tanács pozitív javaslata mellett a Kormány megtárgyalta és elbírált a pályázatokat, melynek eredményeként Jászfényszaru 361 millió 108 ezer forint céltámogatást vehet igénybe az összesen 902 millió 769 ezer forintba kerülő beruházáshoz.

Öt évi ütemezéssel tervezik a csatornaberuházást, az előzőekhez hasonlóan a lakosság szennyvízkezelő-társulatba járulhat hozzá a megvalósításhoz.

A csatornahálózat további három településrész - Zrínyi Miklós úttól a Hunyadi útig, a Fürst Sándor - Bajcsy-Zsilinszky út Szabadság út felé eső része, valamint a Kozma utcától a Madách Imre útig, és az úgynevezett Felvég szennyvízelvezetését biztosítja.

A jelenleg még beruházással nem érintett településrész engedélyezési tervét is megrendelte az önkormányzat ez évben, hogy további pályázat alapját képezhesse a saját erő biztosításának függvényében.

A közbeszerzési törvény előírásait figyelembe véve a beruházás előkészítése több hónapot fog igénybe venni, ezért várhatóan 2001-ben kezdődhet meg a kivitelezési munka.

A Polgármesteri Hivatal előtti kiemelt szegély és parkoló építése után a Dózsa György út és a Szabadság út egy szakaszának további rendezéséről döntött a testület.

A körforgalomtól a Széchenyi útig csapadékcatorna építése, az iskolánál mintegy 150 m² viakolor burkolatú parkoló kialakítása és a kiemelt szegély, parkosított felújítása készül. A Polgármesteri Hivataltól Zsámbok felé mintegy 200 méteres szakaszon kiemelt szegély, parkosított épül. A kiviteli munkákra a jászberényi GEOGÉP Kft-vel kötöttünk szerződést 7 millió 100 ezer forint összegben. A beruházás költségéhez fél millió forinttal a Közútkezelő Kht. (Szolnok) és a parkolónál érintett üzletek tulajdonosai hozzájárulnak. A vállalkozási szerződés szerint 2000. augusztus 20-ig a megújult szakasz átadásra kerül.

Állami ünnepünk tiszteletére

Állami ünnepünk alkalmából 2000. augusztus 19-én 18 órakor a művelődési ház nagytermében városi ünnepség lesz. Ünnepi beszédet mond dr. H. Bathó Edit, a Jász Múzeum igazgatója. Ezt követően kitüntetések átadására kerül sor. Az ünnepi műsort a Jászkiséri Pendszom Néptáncegyüttes és a helyi Fortuna Együttes mutatja be.

Programok a Városi Sporttelepen, a felső pályán

20 órától nosztalgia est a 60-as évek slágereivel - a HELIKON és a GOLF együttes közös műsora.

22 órakor tűzijáték és tábortűz, utána a BAK-ELIT együttes koncertje.

A rendezvényekre tisztelettel meghívjuk a város lakosságát.

A szervezők

Reprezentatív mezőgazdasági összeírás

A Központi Statisztikai Hivatal értesíti a Tisztelt Lakosságot, hogy 2000. augusztus 1. és 14. között mintavételes mezőgazdasági összeírást végez. A véletlenszerűen kiválasztott gazdaságokat számlálóbiztos fogja felkeresni.

Kérjük a Lakosságot, hogy a számlálóbiztosok munkáját a pontos és a valóságnak megfelelő adatok közlésével segítsék.

Polgármesteri Hivatal

Elkezdődött a PHARE mikroprojekt* végrehajtása

Áprilisban már tájékoztattuk a lap olvasóit, hogy a FÉBE PHARE-támogatás kedvezményezettje lett. Most a program végrehajtásának eddigi eseményeit foglaljuk össze.

Június 3-án a FÉBE Elnökség 11 fős programszervező és lebonyolító bizottságot bízott meg. Június 8-án a MTA Politikai Tudományok Intézete két tudományos munkatársával, *Böhm Antall* és *Guba Lászlóval* folytattunk a Jászfényszarui Polgármesteri Hivatalban megbeszélést, melyet *Györiné dr. Czeglédi Márta* polgármester kezdeményezett. Az intézet vállalta, hogy a projekt részeként elkészítendő analízis, valamint a térség civilszervezeteinek kérdőíves felmérésében részt vesz. A helyi szervezetek, közösségek vezetőivel a programról, annak menetéről június 13-án váltottunk szót. A programszervező és lebonyolító bizottság első ülése június 16-án volt, melyen *Dr. Táll Éva* MTA PTI tudományos főmunkatársa is jelen volt. A civilszervezeteknek kiküldendő felmérő kérdőív 18 kérdésének közös összeállítását végeztük el. Döntöttünk a program első rendezvényének, a civil szervezetek találkozójának időpontjáról és annak menetéről.

A 18 jász és a szomszédos Heves és Pest megyei települések polgármestereinek segítségét kértük a felmérő kérdőívek szervezetekhez, közösségekhez történő eljuttatásában.

A június 30-i „Civiltalálkozó-Konferenciát” a városháza disztermében tartottuk, melyen 50 fő (civilszervezeti, gazdasági,

pénzügyi képviselő) jelent meg. A program iránti érdeklődést jelezte, hogy a helyi szervezetek képviselőin kívül köszöntöttük Jászárokszállás, Jászberény, Jászboldogháza, Jászdózsa, Jász Kisér, Pusztamonostor képviselőit is.

A találkozón a FÉBE elnöke tájékoztatást adott a PHARE projektről, a tervezett rendezvényekről. *Guba László* szolt a MTA PTI által a Jászságban tervezett tudományos kutatásról, melyhez már hasznosítani tudják a civilszervezetek felmérését összegző kérdőíveket. Kérte a jelenlevőket, hogy a szervezetek, azok tagsága segítse a településeken folyó tudományos kutatást, a kérdezőbiztosok munkáját. *Bódi Ferenc*, a MTA PTI tudományos főmunkatársa, *Nagyné Kiss Mária*, a JNSZ Megyei Népfőiskolai Társaság titkára és *Guba László* szociológusok vezetésével arra keresték a választ, hogy egy-egy civilszervezetnél milyen pozitív tényezőkre (erősségekre) lehet alapozni, illetve milyen negatív tényezők (gyengeségek) befolyásolják a mindennapi munkát. A közel három óras összegzésen sok hasznos érv, javaslat került megfogalmazásra. Az analízis összegzését, kiértékelését a MTA PTI tudományos munkatársai végzik, melyet a találkozón megjelentekhez eljuttatunk.

A FÉBE PHARE mikroprojekt egészéhez 16 helyi és hat civilszervezet nyilvánította ki írásban csatlakozási szándékát.

A program szeptember 22-én és azt követően háromhetenként előadásokkal folytatódik.

Tóth Tibor
projektszervező

A tanácskozás résztvevőinek egy csoportja. Fotó: Tóth Tibor

Kék-fényszarui hírek

Július 7-én a Régi Kaszinó étteremben 27 elszánt ember gyűlt össze azzal a céllal, hogy újra életre keltsék a korábban jól működő polgárőrséget. Az összejövetelt *Györiné dr. Czeglédi Márta* polgármester nyitotta meg. Köszönőtetét fejezte ki a tenni akaróknak, elmondta, hogy mennyire fontosnak érzi a település közbiztonsága szempontjából a Polgári Őrjárat működését. Ahogy a polgármesterasszony fogalmazott, „erősek, becsületesek és bátrak” az ebben a munkában résztvevők.

A találkozón jelen volt *Lukács István* r. alezredes, a Jászberényi Rendőrkapitányság vezetője is, aki nemrég Jászfényszarun vásárolt lakást. Megemlítette, hogy a Jászság egészét jól ismerve, ez a város volt számára a legrokonszenvesebb. Jászfényszarui közbiztonsági helyzetét jónak ítélte meg, ahol az elmúlt fél évben 52 bűncselekmény vált ismertté, ezek közül 35 volt vagyon elleni. Pozitívként értékelte, hogy rablás nem történt. A Jászságban 15 %-al csökkent az ismertté vált bűncselekmények száma, amiből sajnos Jászfényszarui kivétel, itt 32 %-os növekedés következett be. A helyi közösségek figyelmét kívánja felhívni a nyitott szemmel járásra, idegenek figyelemmel kísérésére. Ha öntevékeny szervezetek óvják, védik saját környezetüket, annak híre megy az elkövetők között és a bűnözők elkerülik a települést. A maffiaellenes törvénycsomag fokozott védelem alá vonta a Polgárőrséget, ha a rendőrséggel közös megállapodás alapján látják el feladatukat. - Gondolkodjanak el, hogyan tudják felvállalni a továbbiakat és konkretizálni a feladatokat. - fejezte be hozzászólását *Lukács* alezredes. Ezután aktuális jászfényszarui problémák vetődtek fel. Többen említették, hogy nem kaptak értesítést a szolgálatról, holott nem szüntették meg tagságukat, és a jövőben is szeretnének a közösség érdekében dolgozni. *Lukács* alezredes elmondta, hogy bizonyos jogi ismeretek elsajátítása megkönnyíti az eljárást a polgárőrök számára. Felajánlotta segítségét a szakmai munkában, mint járőröző polgárőr, valamint világító felirat biztosítását a polgárőrök gépkocsijába.

A polgármesterasszony azzal zárta be az ülést, hogy számít a megjelentek becsületes munkájára, és december 6-án a fél év értékelésére újra itt találkozunk.

Gere Ferenc r. őrnagy

A Katolikus Híradó júliusi számában olvastuk...

- Az egyházközségben május 24-én dr. Kovács Endre tartott püspöki vizitációt, amely ünnepi szentmisével kezdődött. A plébánián tett látogatás után a vendégek megtekintették a felújított templomot, a kápolnát, a felette levő kóruson létrehozott könyvtárat. Látogatást tettek a Közösségi Házban, a temetői kápolnában is.
- Augusztus 21-26. között az egyház-

község zarándoklatot szervez Erdélybe, Csíksomlyóra.

- Az ünnepélyes tanévnyitó szentmise szeptember 3-án, reggel 8 órakor lesz.

- A Szent Kereszt búcsú 2000. szeptember 17-én délelőtt 10 órakor, a felső temetői kápolnában lesz. A szentmisét meghívott atya fogja celebrálni.

- Új orgona üzembe helyezésére került

sor július hónapban, ami hosszú távra biztosítja a templomi szertartások zenei kíséretét.

Az új orgona felszentelésére 2000. augusztus 20-án a 8 órai szentmisén kerül sor. Nyitrai Péter kántor-karnagy egy rövid hangversennyel mutatja be az új orgona Istent dicsőítő hangját.

A híranyagot összeállította: *Sugár Istvánné*

Nosztalgiából nem lehet gazdálkodni

Az uniós csatlakozás hallatán könnyedén asszociálunk a vidékfejlesztés, falusi turizmus, farmgazdaság fogalmára. Ezek közül az utóbbira kerestünk példát Jászfényszarun.

Ördög Jánosék birtoka - őseik jussa - a Gyékényes-Sóstó és vidéke, 1993-ban a kárpótláskor lett a sajátjuk. Előtte persze számot vetettek addigi életükkel. Úgy vállalták a mezőgazdaságot, hogy tudták, egyetlen szabad hétvégjük nem lesz az elkövetkező életükben. Viszont a szülőkkel, gyerekeikkel, egészséges környezetben, fizikailag, szellemileg és érzelmileg próbálják megteremteni megélhetésük forrását.

A terület jórésze legelő volt és szántó, gazdaságukat ehhez képest igyekeztek berendezni. Fő teremelési profiljuk az állattenyésztés, hústermelés. Ottjártunkkor árpát arattak a lucernaföldön. A laikus bizonyára meglepődik, hát ezt meg miért csinálják? A magyarázat, amelyet János feleségétől, Marikától kapunk, nagyon egyszerű.

- Az elmúlt évben az összes termőterületünknek kb. egyegyede belvív alá került. Ez fölborította a vetésforgó tervét. A legelőterületet is belvív borította, ezért azt máshol kellett biztosítani, ami miatt az árpának szánt terület kiszorult. A tavaszárpat a tervezett lucernaterületre vetettük. Ezáltal kevesebb árpa terem ugyan, de a szalmája együtt a lucernával értékesebb takarmány lesz. Mi a jószágainkkal nem etetünk tápot, sem hozamfokozókat. Igaz, így lassabban nő meg egy-egy rotációs állat, ugyanakkor tudjuk, hogy első osztályú húst termelünk, amiért Olaszországból is eljönnek Jászfényszarura. Tudjuk, hogy nem vagyunk rosszabbak, mint a nyugati farmerek, a körülményeink viszont nagyon mások.

- Mire gondolsz?

- A gazdálkodás, és abból megélni egyre nehezebb. Nem feltétlenül az éghajlati, időjárási körülmények miatt, hanem sokkal inkább a közzgazdasági körülmények miatt. Még a birtokkoncentrációk mellett is jelentősen csökken a mezőgazdaság jövedelmezősége. A termelői oldalon nem tapasztalunk olyan változásokat, kitorési pontokat, amelyek nyomán a lehetőségeink pozitívak lennének. S amikor egy család költségvetése egy gazdaság költségvetésével keveredik, az még inkább bonyolulttá teszi a helyzetet.

- Hogyan tudtok ilyen körülmények

között tervezni, egyensúlyt teremteni, harmonikusan élni?

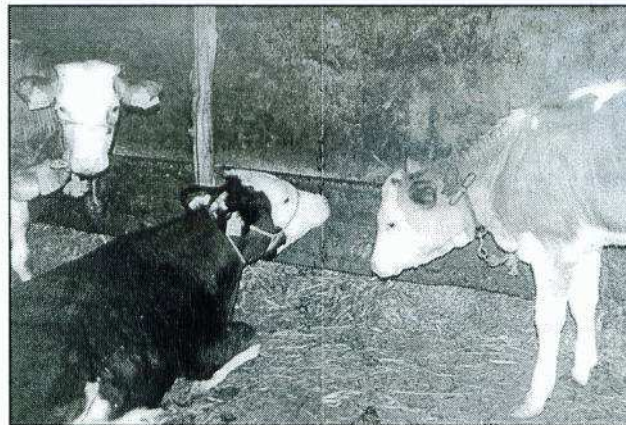
- Előre tervezni hónapokra lehet, sőt még igazán annyira sem. Nincs piaci biztonság, az árak kiszámíthatatlanok, a bekerülési költségek úgyszintén. Ez megnehezíti a

most is a természetben él, de más az erdő járni és megint más esőt várni, vagy azért imádkozni, hogy zárja már el ott fenn valaki a csatornát. A kombájnnal éppen a közelünkbe ér, így vele folytatjuk a beszélgetést. Vajon megbánta-e, hogy a vadászfegyvert gyepelőre, traktorra váltotta?

- Az életformánk a gazdálkodással teljesen megváltozott, amit végül is nem bántam meg. Így a család együtt van, egész éven át szinte. Idáig a megélhetés biztosabb volt, mint egy havi fizetésből, és talán a fiúknak is jobban meg tudtuk adni azt a gyerekkort, amit szerettünk volna. Ameddig az időjárás olyanra nem vált, hogy a család egy része hazaszoruljon, addig kinn vannak velünk. Bár néha egy kicsit elkeseredik az ember, mikor semmi nem akar úgy alakulni, ahogy szeretné. Most a mezőgazdaságban már váltani nem nagyon lehet. Ehhez akkora anyagi tőke kellene, ami pillanatnyilag nincs. A nyereséget azonnal be kell forgatni oda, ahonnan kivesszük. A gépeinket tankolni kell, hogy holnap is tudjam folytatni az aratást, a bálázást, a szántást. Itt egyetlen menekülési lehetőség van: előre. Vagy abbahagyni.

Ördög Jánosék még nem akarják abbahagyni. Azt mondják, hét évvel ezelőtt itt semmi sem volt, csak a pusztaság.

Körbenézünk. Nyárfákat, jegenyefákat, gyümölcsfákat látunk és szőlőlugast, épülőfélben lévő tornácós házat, a leendő terménytároló alapzatát, a tervezett istálló vályúorát. Van

Fotók: Sugár Judit

gazdaság működését, a beruházások felvállalását és ez mindenkinek nehéz, függetlenül, hogy kicsi-e vagy nagy a gazdaság. Megpróbálunk alkalmazkodni a Közös Piac elvárásaihoz, megpróbáljuk kihasználni a meglévő fizikai tőkét, megpróbáljuk önmagunkat még jobban kizsákmányolni, még több munkát vállalni, még inkább szétosztani a feladatokat egymás között, még inkább észszerűsíteni, - amennyire anyagi lehetőségeink engedik - gépesíteni. Ez úszás az árral. Rettenetes nagy előnye a dolognak, hogy vállalkozásunk együtt tartja a családjunkat, érzelme gazdag, viszonylag egészséges tevékenységet biztosít mindannyiunk számára - hiszen jelentős része biokultúra. És együtt örülünk. Azonban nem tudunk mindig örülni, sajnos.

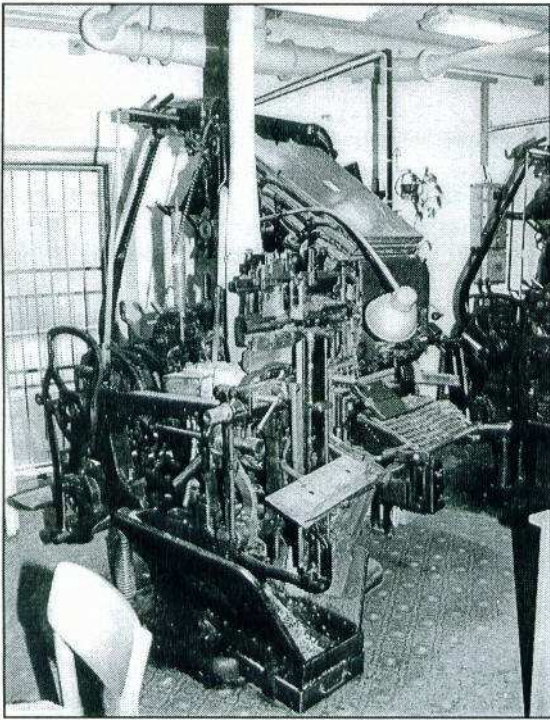
János tíz évvel ezelőtt a helyi Vadásztársaság hivatásos vadásza volt, eredeti foglalkozása erdész-vadász technikus. Igaz,

villanyáram, ivóvíz, traktor, vontató, gépkocsi, kombajn, szecszkázó, különféle munkagépek. Van belvív és aszály egyszerre, amiből a növényekmarhák, a lovak és a természetes mangalica egyelőre semmit sem érzékelnek. A fiúk minden állatot elneveznek, ismerik az aratógép legapróbb alkatrészét, tudnak lovagolni, tudják, hogy tanyájuk környékén melyik növény és madár védett. Szüleik pedig azt tudják, hogy nosztalgiából nem lehet gazdálkodni, s másoktól elszigetelten sem. Jö, hogy vannak barátok, ismerősök, akik segítenek, ha úgy adódik, s akikkel információt lehet cserélni. Tisztában vannak azzal is, hogyha az ember mindig azt nézné, mit adnak a piacon azért, amit csinál, akkor nem ezt csinálnák.

Beszélgésünkéből az világott ki, hogy egy gazdaság fenntartása, és az abból élni kívánó család jövője nem a munkakedven múlik. Mert annak ők nincsenek híjával.

Sugár Istvánné

Sorszedőgép, amellyel a kéziratokból ólomsorok lettek.

Íme, egy nyomda műhelye

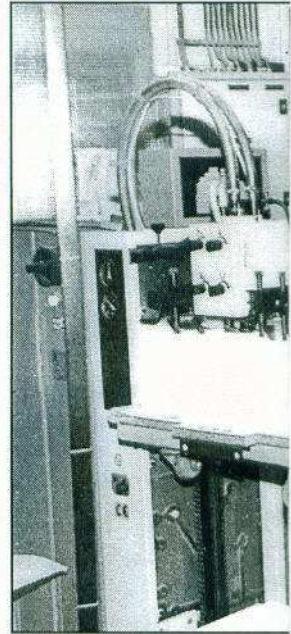
*Íme, egy nyomda műhelye
Az emberi kultúra találkozópontja
Minden művészetek menedéke
Az idők rontása ellen
A rettenthetetlen igazság védője
A hamis hírektől
Az emberi kapcsolatok hirdetője*

E helyről szavakat áraszt a világba

*Nehogy az élet zajában
megsemmisüljenek
Nehogy az író ellenében
megmásítsassanak
De újra hitelesítsenek
És a papíroson megörökítsenek*

*Vándor, megszentelt földön állsz
mert
Ez itt egy nyomda.*

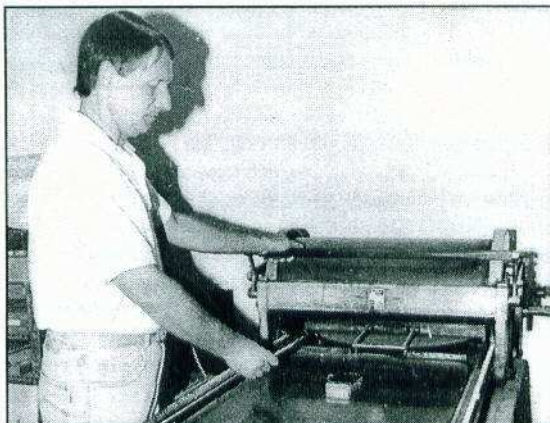
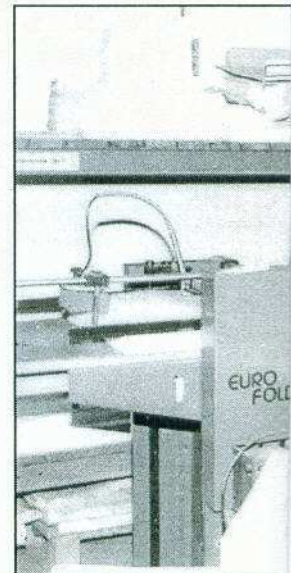
Haiman György*

Egyenesvá

A betűszekrény. A felső rekeszokban ún. vakanyagok vannak, amelyekkel az újság fehéren maradt részeit töltötték ki.

Így készült a kefelevonat kézi lehúzóval.

Korrektúraolvasás.

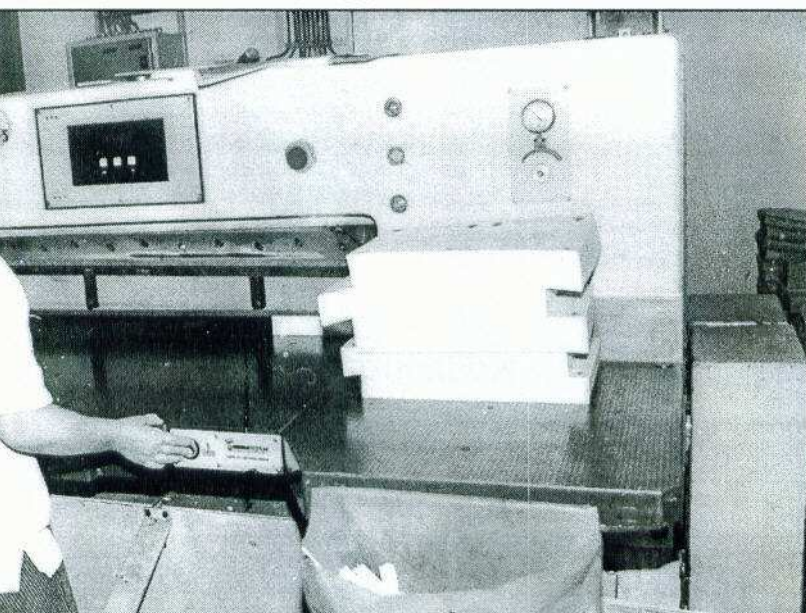

Nyomatellenőrzés az ofszetgépnél.

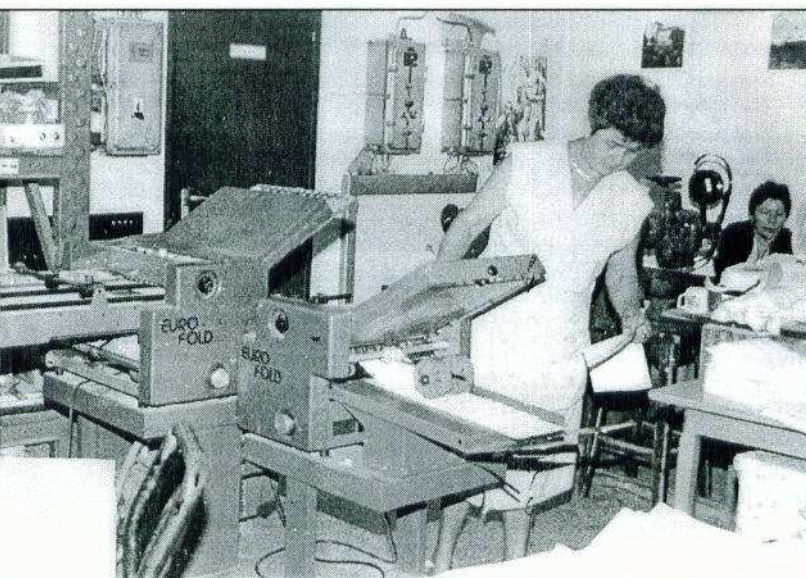
Ma számítógéppel végzik a szedést és a tördelést.

A felhasznált papír nyomtatás előtti és utáni felvágására szolgál.

A film ellenőrzése lemezkészítés előtt.

Hajtogatógép. Egyszerre 16 oldal hajtogatására képes.

Brossúrafűző.

Az emberiség ősi betegségei közé sorolható tünetegyüttest a magas vércukorértékkel járó kóros anyagcsere jellemzi. Lényege, hogy a hasnyálmirigy hormonja - az inzulin - hiányzik a szervezetből, vagy csökkent a hatása. Gyakorisága hazánkban 5 % körüli, ami azt jelenti, hogy kb. 4-500.000 cukorbeteg szorul gyógykezelésre.

A sokarcú cukor baj

Nem egységes betegségről, inkább több alcsoportra tagolható tünetegyüttesről beszélhetünk.

1. INZULINFÜGGŐSÉG

Ebbe a csoportba tartoznak a főként (de nem kizárólag!) gyermekkorban, fiatal felnőtt korban kezdődő kórfarmák. Jellemző, hogy nagyon gyorsan, akár órák alatt súlyos tünetekkel életveszélyes állapotba sodorhatják a beteget. Fő tünetei a szomjúság, sok vizelet ürítése, nagyfokú fogyás, izomgyengeség. Első megjelenésekor nemritkán kóma alakul ki. Az évszázad elején inzulinkezelés nélkül a betegek néhány hét vagy hónap alatt mind meghaltak.

Hála az 1921-ben felfedezett és azóta egyre tökéletesebb formában rendelkezésre álló inzulinnak, nem csak megmenthető a biztos haláltól, de megfelelő gondozás mellett az egészséges emberekhez hasonló életvitel biztosítható számukra.

2. INZULINREZISZTENCIA

Az idősebb (45-50 é.) kezdődő cukor baj teszi ki az összes cukorbeteg 90 %-át. Ők

Az egészség érték!

CUKORBETEGSÉG (diabetes mellitus)

általában túlsúlyosak és betegségük felismerésekor már több, egyéb anyagcsere- és keringési betegségben is szenvednek (magas vérnyomás, zsíryanagyszere-zavar, szívinfarktus, agyvérzés, fokozott véralvadási készség). Náluk a cukorbetegség oka nem inzulinhiány, hanem az inzulin hatásának a csökkenése. Ez a kórforma gyakran tünetmentesen kezdődik. Előfordul, hogy egyéb vizsgálatok során fedezik fel.

3. VÁRANDÓSOK CUKORBETEGSÉGE

A nők egy részénél a „más állapot” okozta hormonális változások, ill. a jelentős súlytöbblet járul hozzá, hogy a meglévő hajlam cukorbetegséget okozzon. Legtöbbször a szülés után rendeződik az anya cukoranyagcsereje.

Tekintettel arra, hogy a fel nem ismert, vagy nem megfelelően kezelt cukor baj súlyos magzati szövődeményeket okozhat, indokolt szűrővizsgálatokat végezni a várandós nőknél.

Szinte mindig számíthatunk szövődeményekre

A szövődemények heveny, életet veszélyeztető formáit a vércukorszint túl magas vagy túl alacsony értékei jellemzik. Az

eszméletlenné vált beteg környezete jó, ha tájékozott a szükséges tennivalókról (etetés, itatás tilos; a nyelv előemelése; stabil oldalfekvő helyzetbe hozás; orvosi segítség hívása).

Az idült szövődemények gyakorlatilag minden szervünket érintik, mert a kiserek betegszenek meg. Leggyakrabban a szem, a vesék és az idegrendszer károsodnak. A szív- és érrendszeri betegségek elsősorban az időskori (inzulinrezisztens) cukorbetegéknél gyakoriak.

Megelőzés - kezelés - gondozás

Küzdeni kell az elhízás ellen korszerű, változatos étkezéssel, sok és rendszeres testmozgással! A cukorbetegség gyógyszeres kezelése akkor jön szóba, ha fiatalkori (inzulinfüggő) a kór. Ilyenkor 3-4-szer inzulint adagolnak a betegnek egy tollhoz hasonló eszközzel. Az időskori (inzulinrezisztens) diabéteszt csak akkor állítják be gyógyszeres kezelésre, ha az életmódbeli és diétás rendszabályok már eredménytelenek.

A cukorbeteg gondozását javarészt házi orvosok végzik, csak a több szövődémmel járó esetekben fontos, hogy diabéteszcentrum végezze a beteg kezelését.

Mint a legtöbb krónikus betegségben, így a cukor baj is azon körképek sorába tartozik, ahol a beteg alapos tudása nélkül nincs tartós siker. Ezért fontos a folyamatos oktatás, ismeretbővítés.

Dr. Kocsis András

Az anyatej jelentősége

Az anyatej egyedülálló étel a kisbabának, az egyetlen táplálék, amiben minden megvan, amire a csecsemőnek az első életévben szüksége van.

Tartalmaz vizet, fehérjét, a test felépítéséhez, zsirokat **energiaforrásként** és a növekedéshez, valamint vitaminokat és ásványi anyagokat az egészség fenntartására, az állóképesség, továbbá erős csontok és fogak felépítése céljából.

A női tejben található telítetlen zsírsav jobban hasznosítható, az agy és az idegrendszer fejlődéséhez fontos.

Megvédi a gyermeket bizonyos betegségektől, fertőzésektől és allergiás reakcióktól.

Mindig kapható, ingyenes, tiszta és megfelelő hőmérsékletű.

Teljesen emészthető, ami elősegíti az egészséges csecsemő megfelelő gyarapodását.

A szoptatás

A szeretet a legesodálatosabban egy kisbaba születése és szoptatása során fejeződik ki.

Egyszerű, könnyű módja annak, hogy az édesanya csecsemőjének egyszerre biztosítsa a táplálékot és a szeretetet.

Különleges kötődést és közelséget teremt az anya és a gyermek között.

Elősegíti, hogy a baba elégedettnek érezze magát, mert édesanyja mindig jelen van, hogy megetesse és vigasztalja.

Időt takarít meg és olcsó.

Mindössze kb. 500 többletkalóriát igényel az anya napi étrendjében.

Elősegíti a méh összehúzódását a szülés után.

A tehéntej káros hatásai

Tejallergia kialakulásának alapvető oka, hogy az öt alapvető fehérje közül a szervezet valamelyikre allergiás reakcióval válaszol. Minél korábban kap tehéntejet a csecsemő, annál hamarabb jön létre az allergiás reakció.

A baba bélfala könnyen átengedi a fehérjéket, amik a véráramba jutva allergizálhatnak. Természetesen az anyatejjel táplált kisbabáknál is kialakulhat allergia, nem az anyatejtől, hanem az anya által elfogyasztott tehéntejtől és az abból készített ételektől.

Az allergiás reakciók megjelenési formája különböző.

Bőrkiütések: csalánkiütés, viszketés, ekcéma.

Bélpanaszok: hányás, haspuffadás, hasmenés, véres széklet.

Légúti tünetek: vizes orrfolyás, köhögés, visszatérő középfülgyulladás, hörghurut.

Egyéb: vérszegénység, alvászavar.

Védőnők

Köszönetnyilvánítások

Júniusi anyakönyvi hírek

SZÜLETTEK:

Jakus Brigitta (Földvári Zsuzsanna), Johancsik Dóra (Pető Rozália), Kiss Karina (Bali Ágnes).

HÁZASSÁGOT KÖTÖTTEK:

Kis Norbert és Puskás Piroska.

ELHUNYTAK:

Annus Vencel (65 é.), Barna Istvánné Török Klára (78 é.), Harangozó Pálné Ágoston Mária (86 é.), Kiss István (77 é.), Petelen Józsefné Mészáros Anna (89 é.), Pető István (67 é.), Rácz Sándor (79 é.), Zsámboki Miklós (52 é.).

Apróhirdetések

Használt diavetítőt és mesefilmeket vásárolnék. Tel.: 423-495.

*

AUDI 80-as, második tulajdonostól 1 év műszakival, zöldkártyával, riasztóval, vonóhoroggal eladó. Érdeklődni: 57/420-502.

*Kislexikon

Erdélyi féniks – Misztótfalusi Kis Miklós (1650-1702) Erdélyben élt európai rangú betűmetsző, tipográfus, nyomdász. E mesterségeket Hollandiában tanulta, önjelöltül küzdött fel magát értelmiségivé. Őrjöje volt a grammatikának is, helyreigazította az általa nyomtatott szövegek kéziratának hiányosságait. Az igazi szakemberek (pl. Pápai Páriz Ferenc) ezt jó néven vették, a feudális elmaradottságban leledző egyházi és világi méltóságok azonban támadták stílusjavító törekvéseit, amelyet következetesen alkalmazott a Biblia amszterdami kiadása során is. Az Apologia Bibliorum és a „Mentsége...” megjelentése után kiméretlen hajszát indítottak ellene, a papi rend megkövetésére s a két említett kiadvány megsemmisítésére kötelezték. Testileg lelkileg összeesve, emberi méltóságában megaláztatva halt meg.

Haiman György – (1914–) Tótfalusi-díjas, Gutenberg-díjas tipográfus, könyvművész. 1932–33-ban Kner Imre tanítványa Gyomán, később a Kner Nyomda vezetője. 1942-től kutatja a tipográfia történetét, 1983-tól ny. egyetemi tanár.

PHARE – (Poland and Hungary Assistance with Restructuring the Economy) Lengyelország és Magyarország piacgazdasági átmenetét segíteni hivatott program, amelyet 1989-ben dolgoztak ki. A kelet-közép-európai politikai változások hatására hamarosan kiterjesztették más térségbeli országokra is.

projekt – Tervbe vett (nagyobb) vállalkozás, létesítmény, munkát, megvalósítandó terv.

winkel – sorszedő. Nyomdászati munkaeszköz, amelyet a betűk kézi szedéséhez használnak.

A Jászság egy picinyke pont a Föld térképén,
de számunkra mindennél fontosabb.

InterJNet

SZÁMÍTÁSTECHNIKA IRODATECHNIKA INTERNET

5100 Jászberény, Apponyi tér 1.

Tel.: 57/404-459, 60/353-900

E-mail: interj@mail.datanet.hu

WWW: www.interj.datanet.hu

Az InterJNet Kft. a DataNet Kft. franchise partnere

Az InterJNet Kft. Integraph Solution Centre

TUSOR Kft

Fűtéstechnikai és Vas-Műszaki Szaküzlet

Pusztamonostor, Szabadság u. 71.

Tel./Fax: 06/57/421-070, 06/57/421-396

AJÁNLATUNK:

VASANYAGOK:

- zártszelvények
- betonvasak
- szögvasak
- acélcsővek
- térhálók
- kerítésfókatok

SZANITEREK:

- fürdőkádak
- mosdók
- WC-csészék
- mosogatók
- csaptelpek
- PVC csövek

Műanyag lambéria 9 féle színben

DAEWOO SPLIT klímaberendezések
145.200 Ft-tól

SZUPER AKCIÓ!

JUNKERS NOVATHERM ZW 20 KD
kéményes, örlángos kombi falikazán
125.000 Ft

Alumínium guruló állványok 7 m munkamagasságig: 206.900 Ft-tól

Az állvány bérelhető is 2000 Ft/nap

Az árukiszállítás térítésmentes.

Nyitva:

H-P: 7.30-17-ig, Sz: 7.30-12-ig

TATÓ
RÁDIÓ

TATÓ
TV

Hirdetésfelvétel, ügyfélszolgálat:

Keddi napokon du. 3-5 óráig

a Fürst S. u. 23. sz. alatt várja Önöket Tamus Angéla.

Tel.: 06/30/232-2303

HUNGARIA
BIZTOSÍTÓ RT

Autójavítás az Árpád utcában!

Karosszériamunkák, fényezés, motorszerelés, alvázvédelem.
Műszaki vizsgára való felkészítés.

KISS JÁNOS karosszerialakatos

Jászfényszaru, Árpád út 26. (Kastélysor) Tel.: 57/423-816

Fotósbolt ajánlatai

Teljeskörű fényképezési szolgáltatás. - Fényképezőgép, film, fotóelem árusítása. - Képkerekezés, kész képkerek, képtartók. - Napszemüvegek, olvasószemüvegek. - Pénztárcák, igazolványtartók. - Karórák, ébresztőórák, gombelemek, óraszíjak. - Bélyegző és névjegykártya készítés. - Gravírozás. - Bőrből készült használati tárgyak, napszemüvegek, nagy választékban.

Jászfényszaru, Szabadság u. (a Kastélynál).

Nyitva: hétfőtől péntekig: 13-tól 18 óráig, szombaton 9-12 óráig.

Városi Könyvtár és lapszerkesztőség

Nyitva: kedd, szerda, csütörtök: 9-12 ó. 13-18 ó.
péntek: 9-12 ó. 13-16 ó., szombat: 9-12 ó.

5126 Jászfényszaru, Fürst S. u. 1. Tel./fax: 36-57/422-265

E-mail: librj@mail.datanet.hu

Újságunk megvásárolható terjesztőinknél

Polgármesteri Hivatal, Barna Géza kereskedő, Régi Kaszinó Étterem, Kör Diszkont, Réz Ferencné (virágbolt), Gold Videotéka, Iparcikk Kisáruház, Szent Anna gyógyszertár, Coop ABC áruház, Takarékszövetkezet, Kovács Lászlóné (Szabadság úti üzlet), Super Shop Diszkont, Kleopátra Patika, Varga Lászlóné (Papírbolt), Szilávikné Páll Mária (élelmiszerbolt).

Eboltás

Jászfényszaru az ebek ez évi veszettség elleni védőoltását az alábbi helyen és időpontban végzi a hatósági állatorvos:

augusztus 22-én (kedden) 9-12 óráig

augusztus 23-án (szerdán) 14-19 óráig a Fürst S. út 18. szám alatti szolgálati lakások udvarán.

augusztus 24-én (csütörtökön) 9 órától a Vasút tanyán
11 órától a Palla-tanyán

augusztus 25-én (pénteken) 14-19 óráig a Fürst S. út 18. szám alatti szolgálati lakások udvarán.

A védőoltás díja 450,- Ft/eb, melyet az oltáskor a helyszínen kell megfizetni.

Az Állategészségügyi Szabályzat 213. §. (1) bekezdése szerint minden három hónaposnál idősebb ebet a tulajdonosa vagy tartója köteles évenként saját költségére hatósági állatorvossal veszettség ellen beoltatni. A szabályzat előírásának megszegője szabálysértést követ el, amely cselekmény 50.000,- Ft-ig terjedő pénzbírsággal szankcionálható, továbbá a védőoltás alól elvont ebet a települési önkormányzat állami kártalanítás nélkül köteles kiirtani.

Felújított Sportpálya

A Sportpályán a gyepteljesen elhasználódott, a talaj balesetveszélyessé vált. Az elmúlt szezonban több súlyos sportsérülés történt az alsó pályán. Térdszalagszakadást szenvedett és műteni kellett a hazai csapatból Vitányit, Baloghot, valamint az Abonyi kapusát, Smidéliuszt, lábtörést szenvedett a szintén hazai játékos Horváth László is.

Az alsó pálya felújítása július 26-án a fűmag elvetésével befejeződött, a munkát a helyi Béke Tsz szakemberei végezték.

Önkormányzati támogatásból beszerzésre került mindkét pálya öntözésére alkalmas önfelcsévéző locsoló berendezés, valamint a sportpályák és a parkok nyírására, télen az intézmények előtti területek hó eltakarítására hasznosítható 13,5 LE univerzális kiskép. Kiépült a locsoláshoz szükséges gerincevezeték és szivattyúház akna is.

Kerékpártúra

Az augusztusi túra 6-án, vasárnap lesz. Indulás reggel 7 órakor a művelődési háztól. Útvonal: Boldog-Hatvan-Heréd-Nagykökényes-Palotás-Szirák és vissza Ecseg-Jobbágyi-Szarvasgede-Apc-Lőrinci-Hatvan-Jászfényszaru, kb. 100 km. A túrára jelentkezni lehet a 422-732-es telefonon, vagy személyesen Varga Gábornál, Dobó István út 59.

Varga Gábor

Eredményesen pályáztak

Az Önkéntes Tűzoltóegyesület ebben az évben is eredményesen szerepelt a Belügyminisztérium által kiírt pályázaton. A Megyei Tűzoltósövetség Elnökének tájékoztatása szerint az egyesület 300.000 Ft pénzügyi támogatást nyert technikai eszköz beszerzéséhez. Ezt az összeget egy 800 liter/perc teljesítményű centrifugál szivattyú vásárlására kívánják felhasználni, amelyhez számítanak az önkormányzat támogatására is.

Rejtvény

Az alábbi „rejtvény-féle” helyes megoldását beküldő olvasóink között 2 db ajándékutalványt (1000 és 500 forint értékben) sorsolunk ki.

1. Mikor jelent meg a Mi újság Fényszaru? próbaszáma?

- A – 1990. május
B – 1990. június

2. Mikor jelent meg újságunk először nyomdai kivitelben?

- A – 1990. június
B – 1990. július

3. Kit illettek az „erdélyi féniks” megnevezéssel?

- A – Misztótfalusi Kis Miklós betűmetsző, tipográfus, nyomdász
B – Haiman György tipográfus, könyvművész

Beküldendő a helyes válaszok betűjele. *Címünk:* Városi Könyvtár, 5126 Jászfényszaru, Fürst S. u. 1. Határidő: 2000. augusztus 15.

Ügyeletek augusztusban

Orvosi ügyelet

5-6-án: Dr. Kocsis András (Fürst S. u. 2. tel.: 06/30/9150-600) **12-13-án:** Dr. Tornai és Társai Kft. (Orvosi Rendelő Deák F. tér 1. tel.: 06/30/9150-600) **19-20-án:** Dr. Palencsár Csaba (Orvosi Rendelő Deák F. tér 1. tel.: 06/30/9150-600) **26-27-én:** Dr. Tornai és Társai Kft. (Orvosi Rendelő Deák F. tér 1. tel.: 06/30/9150-600)

Szent Anna Gyógyszertár

Katona J. u. Tel.: 422-487. Készenlétes tel.: 422-868

Nyitva: Hétfőtől péntekig 8.30-12 óráig, 15-19 óráig és augusztus 5-én és 19-én 8.30-12 óráig.

Kleopátra Patika

Deák F. tér Tel.: 424-046. Készenlétes tel.: 06/30/244-1456

Nyitva: Hétfőtől péntekig 8-17 óráig és minden szombaton 8-12 óráig.

A gyógyszertárak nyitvatartási időn túl felváltva **készenléti szolgálatot** tartanak, amely **csak sürgős esetben** vehető igénybe.

Állatorvosi ügyelet

5-6-án: Dr. Kiss László (Jászberény, Réz út 5. Tel.: 57/411/631) **12-13-án:** Dr. Dobos József (Jászberény, Sírkert út 2. tel.: 412-015) **19-20-án:** Dr. Menyhárt Péter (Jászfényszaru, Dobó K. u. 28. tel.: 422-393 vagy 06/20/9213-814) **26-27-én:** Dr. Csabai Tibor (Jászberény, Hunyadi u. 75. tel.: 411-515)

Készenlét a vízműnél

júl. 31-aug. 6-ig: Czeglédi Pál (tel.: 422-603)

7-13-ig: Pál Béla (tel.: 422-931)

14-20-ig: Török Imre (tel.: 422-558)

21-27-ig: Turu István (tel.: 423-653)

aug. 28-szept. 3-ig: Czeglédi Pál (tel.: 422-603)

Közérdekű telefonszámok

Orvosi ügyelet: 06/30/9-150-600, Mentők: 104, Tűzoltóság: 105, Tűzoltóparancsnok (Jászfényszaru): 06/30/9-745-690, Rendőrség (Jászberény): 107, Rendőrőrs (Jászfényszaru): 422-138. TIGÁZ hibabejelentés: 06/28/430-488

MI ÚJSÁG FÉNYSZARUN?

Jászfényszaru város lapja.

Kiadja:

Jászfényszaru város Önkormányzata.

Felelős szerkesztő: **Sugár Istvánné**

A szerkesztőbizottság elnöke:

Nádudvari László

Felelős kiadó:

Györiné Dr. Czeglédi Márta

A szerkesztőség címe:

Jászfényszaru, Városi Könyvtár

Tel./Fax: 57/422-265

E-mail: librjf@mail.datanet.hu

Lapzárta: minden hónap első munkanapja.

<http://www.interj.datanet.hu.miujsag>

Készült:

a VERZÁL-PRINT Kft. nyomdájában

Jászberény, 2000

Felelős vezető: **Purda József**

Táskaszám: 6017

Ára: 47,- Ft

Nyilvántartási szám: B/PHF/482/Szo/1990.

ISSN 1417-894X